

Opmaak warmte- en koelingsplannen volgens EED art. 25.6 en vernieuwde Energiedecreet

1. Samenvatting

Context en aanleiding

De Europese Energie-Efficiëntierichtlijn (EED) verplicht lokale besturen met meer dan 45.000 inwoners om een lokaal warmte- en koelingsplan op te maken. Deze verplichting wordt in Vlaanderen verankerd via het Energiedecreet en zal later uitgewerkt worden in het Energiebesluit. De Vlaamse Regering zal de datum bepalen waarop het lokaal verwarmings- en koelingsplan door lokale besturen voor het eerst opgemaakt en goedgekeurd moet worden.

Er zijn een aantal specifieke aandachtspunten voor gemeenten bij de opmaak van een warmteplan, in het bijzonder voor gemeenten die er vandaag al één hebben opgemaakt.

Kern van het dossier

Zonder een duidelijk Vlaams beleidskader, inclusief rolverdeling en een aan de realiteit aangepast subsidiëeringsmechanisme, dreigt de uitvoering van een warmte- en koelingsplan in de praktijk moeilijk haalbaar. Voor lokale besturen staat er dus veel op het spel: voldoende middelen, duidelijke rollen en randvoorwaarden om plannen niet alleen op te maken, maar ook effectief uit te voeren. Zonder die ondersteuning dreigt bovendien de opgebouwde expertise van pionierende steden en gemeenten verloren te gaan, die vandaag al een warmteplan opgemaakt hebben.

2. Bijkomende informatie

2.1. Uitgebreidere context en situering

Lokale besturen met meer dan 45.000 inwoners moeten een lokaal warmte- en koelingsplan opmaken dat beantwoordt aan verschillende criteria. De Vlaamse omzetting van artikel 25 van de EED gebeurt via een voorontwerp van decreet tot wijziging van het Energiedecreet.

Vandaag zijn er 42 lokale besturen die een warmteplan opgeladen hebben via de inspiratiekaart warmtezoning. Van de 20 lokale besturen waarop de EED betrekking heeft, beschikken er al 10 over een lokaal warmteplan, zijn er 4 bezig met de opmaak ervan en plannen 3 lokale besturen de opmaak ervan.

Voor zowel lokale besturen die nog geen warmteplan hebben als voor de pioniers zijn er een aantal aandachtspunten:

2.1.1. Vlaams-lokale samenwerking als uitgangspunt

Lokale besturen moeten beschouwd worden als volwaardige partners en structureel betrokken worden, zowel bij de omzetting van de EED-richtlijn als bij de verdere ontwikkeling van het energie- en warmtebeleid. Zo kan een voortdurende wisselwerking en leercyclus ontstaan, waarbij er regelmatig wordt bijgestuurd op basis van ervaringen op het terrein, met als doel een consistent Vlaams-lokaal warmtebeleid. Daarnaast kan de expertise die lokaal werd opgebouwd gebruikt worden voor beleidsvoorbereiding.

2.1.2. Duidelijkheid en consistentie

Lokale besturen hebben behoefte aan een uniform en consistent Vlaams kader voor warmte en koeling. Dat betekent dat er een heldere visie en roadmap moet zijn voor de middellange en lange termijn, een uniform regelgevend en financieringskader, verdere uitklaring van de definities in de EED en het Energiedecreet, én afspraken over wie wat doet en welke ondersteuning beschikbaar is. Zo weten gemeenten wat van hen verwacht wordt en kunnen ze effectief aan de slag.

Het is daarbij belangrijk dat er duidelijkheid is over hoe bestaande warmteplannen — vaak ontwikkeld in samenwerking met VVSG, provincies of intercommunales — verder kunnen worden uitgebouwd zonder dat de betrokken lokale besturen opnieuw moeten beginnen.

2.1.3. Financiële en inhoudelijke ondersteuning

Er is nood aan financiële ondersteuning vanuit Vlaanderen, zodat lokale besturen minder afhankelijk zijn van tijdelijke projectsubsidies en voldoende investeringsmiddelen hebben om plannen effectief uit te voeren.

Daarnaast is gerichte inhoudelijke ondersteuning nodig bij de actualisatie van warmte- en koelingsplannen, met bijzondere aandacht voor koeling, door middel van gedeelde methodieken, beschikbare data en experimenteerruimte. Zo kunnen lokale besturen hun analyses omzetten in concrete realisaties en wordt voorkomen dat plannen blijven steken in louter onderzoek.

2.1.4. Beschikbaarheid van data

Er is een behoefte aan kwaliteitsvolle, gecentraliseerde data, waarvoor de Vlaamse overheid de verantwoordelijkheid draagt. Zo is de verwarmingsdatabank vandaag nog niet operationeel. Bovendien is informatie over het warmte-aanbod versnipperd over verschillende organisaties. Deze data moeten gebundeld worden in één overzichtelijk, gecoördineerd platform, zodat lokale besturen snel en efficiënt de nodige informatie kunnen vinden.

Daarnaast moet ook de nodige kennis (info rond wetgeving, voorbeeldcases, ...) beschikbaar gesteld worden via een centraal kennisplatform zoals bijvoorbeeld in Nederland, waar informatie te vinden is op de website van Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie (NPLW).¹

---

¹ <https://www.nplw.nl/>

2.1.5. Bijzondere aandacht voor het uitvoeringsplan

Het warmteplan moet volgens de begeleidende nota² bij het voorontwerp van decreet een uitvoeringsplan bevatten waarin wordt bepaald hoe, wanneer en door wie warmtenetten worden aangelegd. Lokale besturen hebben hier in de huidige context maar weinig vat op en kunnen dit alleen goed uitvoeren als de Vlaamse overheid duidelijke kaders, realistische rollen en structurele ondersteuning biedt. Het uitvoeringsplan moet richtinggevend zijn, maar niet bindend, en kan het best ondersteund worden via een Vlaamse faciliteit die investeringsprogramma's concreet maakt en de uitvoering van duurzame warmteprojecten praktisch haalbaar maakt.

2.1.6. Haalbare termijnen

Het opstellen van een degelijk warmteplan vraagt tijd, expertise en middelen. Vandaag neemt dat proces al snel een jaar in beslag. Een participatietraject en openbaar onderzoek zouden die termijn aanzienlijk kunnen verlengen. We vragen dan ook om realistische deadlines voorop te stellen, die afgestemd zijn op de complexiteit van het proces.

Daarnaast vragen we, voor de lokale besturen die onder de EED-richtlijn vallen en vandaag al een warmteplan opgemaakt hebben, een overgangsmaatregel, zodat het mogelijk wordt dat het lopende plan minstens 5 jaar kan gehanteerd worden voordat een nieuw plan moet worden opgemaakt.

2.2. Overzicht relevante stappen/traject

In oktober 2025 deed VVSG een bevraging bij lokale besturen met >45.000 inwoners over de verplichte opmaak van warmteplannen. Het doel van de bevraging was om te capteren welke bezorgdheden, vragen, drempels, noden, ... er leven bij de betrokken besturen. Deze bevraging werd als basis gebruikt voor de opmaak van dit standpunt.

---

² <https://themis.vlaanderen.be/files/22db3940-5efb-11f0-a71f-c9eca0a02c79/download?name=VR%202025%201407%20DOC.0608-1%20Omzetting%20EED%20-%20nota%20BIS.pdf&content-disposition=inline>